

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 6.10.2010
KOM(2010) 553 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE,**

**Regionaalpoliitika panus aruka majanduskasvu saavutamisse Euroopa 2020. aasta
strateegia raames**

SEK(2010) 1183

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE,

Regionaalpoliitika panus aruka majanduskasvu saavutamisse Euroopa 2020. aasta strateegia raames

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas teatises selgitatakse Euroopa Liidu regionaalpoliitika rolli Euroopa 2020. aasta strateegia¹ rakendamisel aruka majanduskasvu valdkonnas ja eelkõige juhtalgatuse „Innovatiivne liit” raames. Euroopa Ülemkogu kohtumisel² rõhutati, et regionaalpoliitika raames saab edendada ELi majanduskasvu potentsiaali, toetades innovatsiooni kõikides piirkondades ja tagades innovatsiooni, teadus- ja arendustegevuse, ettevõtluse ja IKT arendamiseks ettenähtud ELi, riiklike ja piirkondlike toetuste vastastikuse täiendavuse. Regionaalpoliitika on vahend algatuse „Innovatiivne liit” rakendamiseks kohapeal.

Regionaalpoliitika aitab luua soodsaid tingimusi innovatsiooni, hariduse ja teadusuuringute jaoks ning ergutada seeläbi teadus- ja arendustegevust, teadmispõhiseid investeringuid ja liikumist suuremat lisandväärtust andvate tegevuste suunas. Seega on regionaalpoliitikast abi liikmesriikide ja piirkondade tähtsaima eesmärgi saavutamisel, mis hõlmab ettevõtete innovatsioonivõime ning teadus- ja arendustegevuse edendamist ning ettevõtete sidemete tugevdamist ülikoolide ja teaduskeskustega.

Piirkondadel on oluline roll, sest nad on innovatsiooni edendavate ülikoolide, teadus- ja haridusasutuste ning VKEde tähtsaim institutsiooniline partner. Seega on nende osalus Euroopa 2020. aasta strateegia elluviimisel möödapääsmatu.

Käesolev teatis täiendab teatist „Innovatiivne liit” ning kutsub liikmesriikide kõikide tasandite poliitilisi otsustajaid üles tegutsema viivitamata, et investeerida käesoleval programmiperioodil veel kasutada olevaid Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) rahalisi vahendeid suuremas mahus aruka majanduskasvu saavutamisse. Kõigepealt kirjeldatakse teatises teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni olukorda piirkondades ning piirkondade kavandatud investeringuid kõnealuses valdkonnas. Seejärel selgitatakse, millised on peamised võimalused teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni toetavate meetmete tõhustamiseks ELi regionaalpoliitika raames. Teatise lõpus esitatakse konkreetsed ettepanekud tõhusate meetmete võtmiseks.

2. PIIRKONDLIKU INNOVATSIOONI VÕIMALUSED JA EESMÄRGID

Juhtalgatuse „Innovatiivne liit” aluseks on innovatsiooni üldine määratlus, mis lisaks uutele või parendatud toodetele ja töövõtetele hõlmab ka teenuseid, uusi turustamisviise, tootemargi ja toote arendusmeetodeid ning ettevõtluse ja koostöö uusi vorme. Innovatsiooni käsitatakse ühe enam kui avatud süsteemi, kus osalejad teevad koostööd ja mõjutavad üksteist.

---

¹ KOM(2010) 2020 „EUROOPA 2020. AASTAL. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”.

² ELi nõukogu EUCO 13/10, 17. juuni 2010.

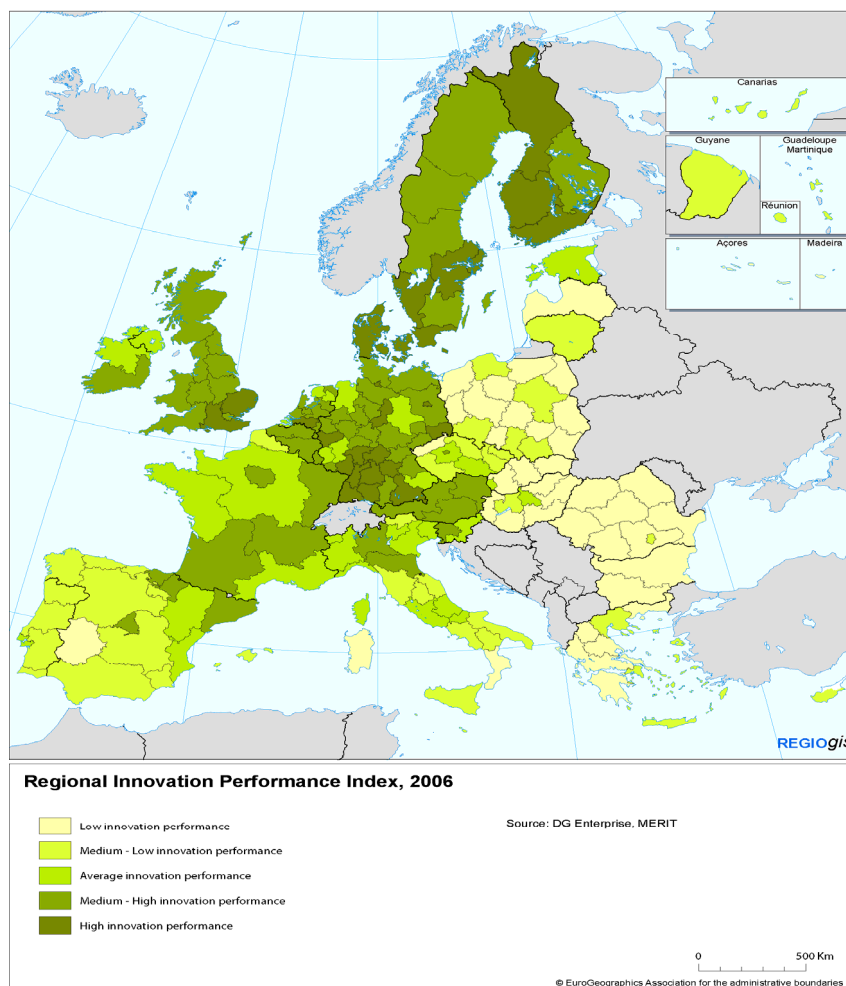
Toetades innovatsiooni riiklikul tasemel tuleb selle muutusega arvestada ning lisaks täiendavatele jõupingutustele teadusuuringute ja tehnoloogia arendamisel tuleb edendada kõikide sidusrühmade avatud koostööd.

Selline toetus on õigustatud, kuna turg ei suuda alati tagada investeeringute pikaajalist rahastamist sotsiaalse ja isikliku kasu erisuste, tulemuste määramatuse, asümmeetriliselt jaguneva teabe ja süsteemivigade (reguleerimise vähene tõhusus) tõttu. Riiklik toetus on tähtis ka muutuste hõlbustamiseks. Innovatsiooni tase on piirkonniti väga erinev, teatavad piirkonnad konkureerivad tehnoloogia valdkonnas maailma tasemel ning teised pingutavad, et jõuda järele, võttes kasutusele ja kohandades innovatiivseid lahendusi vastavalt oma olukorrale (innovatsiooni osadeks jagamine). Riikliku toetuse andmisel peab seda erinevust arvesse võtma ning kohandama strateegiat ja abistamismeetodeid.

2.1. Piirkondade mitmekesisus ühise eesmärgi – aruka majanduskasvu – teenistuses

Et saavutada Euroopa 2020. aasta eesmärgid aruka majanduskasvu osas, tuleb kasutusele võtta ELi piirkondade kogu innovatsioonipotentsiaal. Innovatsioon on vajalik kõikidele piirkondadele – edasijõudnutele, et edasi rühkida ja mahajääjatele, et järgi jõuda.³

Kaart 1: Piirkondade innovatsiooni tulemuslikkuse indeks

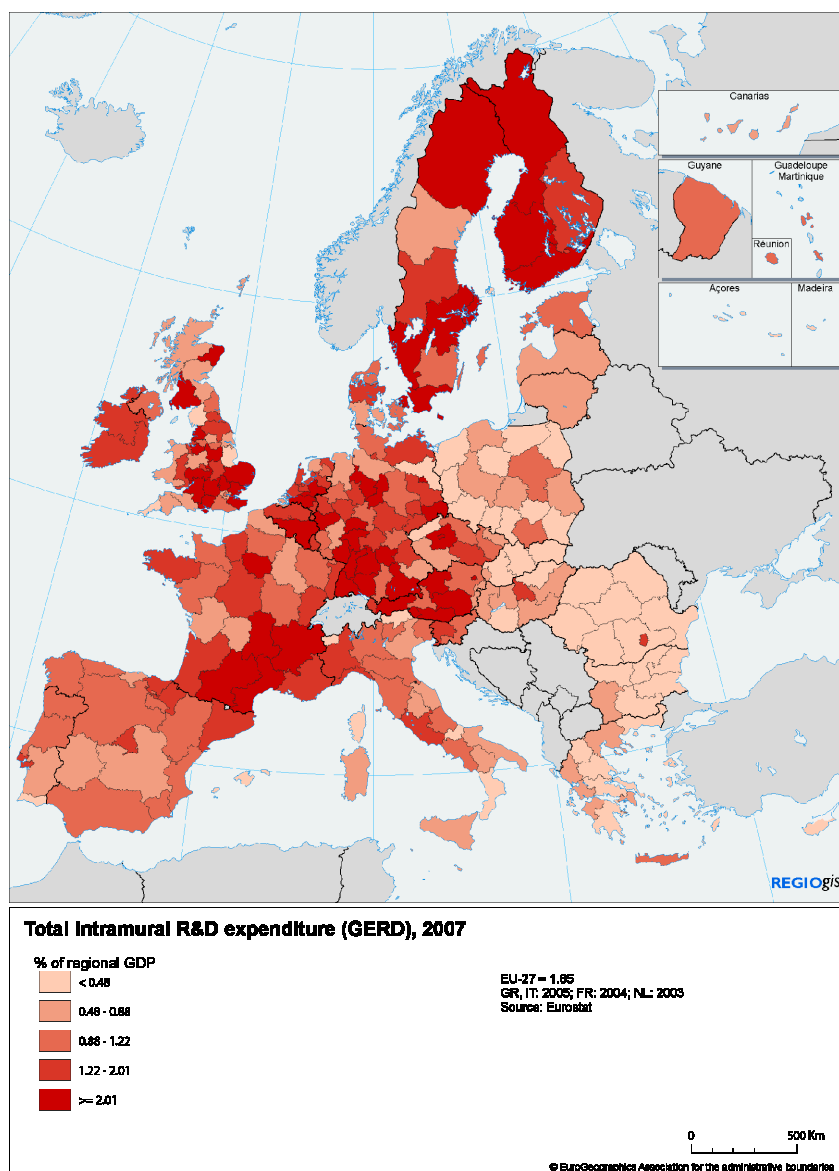

³ R. Wintjes, H. Hollanders, „The regional impact of technological change in 2020”.

Piirkondade teadmiste potentsiaal ja innovatsioonivõime sõltub mitmest tegurist, nagu ärikultuur, tööjõu oskused, haridus- ja koolitusasutused, innovatsiooni toetavad teenused, tehnosiirdemehhanismid, teadus- ja arendustegevus ning ITK infrastruktuur, teadustöötajate liikuvus, ettevõtlusinkubaatorid, uued rahastamisallikad ja kohalik loomepotentsiaal. Hea haldustava on samuti määrava tähtsusega. Mitme nimetatud teguri ühendnäitaja – piirkondade innovatsiooni tulemuslikkuse indeksi kohaselt on teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tulemuslikkus ELis piirkonniti märkimisväärselt erinev (vt kaart 1).

Piirkonnad on väga erineval kaugusel ka eesmärgist kasutada teadus- ja arendustegevuseks 3 % SKPst. Ainult 27 ELi piirkonda, st üks kümnest, on jõudnud selle eesmärgini (vt kaart 2). Linnastute mõjul on teadus- ja arendustegevuse rahalised vahendid koondunud vähestesse eesrindlikesse piirkondadesse (nt Braunschweig Saksamaal, kus teadus- ja arendustegevuse kulud on ligikaudu 7 % SKPst), samas kui mujal võivad need vahendid olla väga piiratud (nt Severen tsentralen Bulgaarias, kus kõnealused kulud moodustavad alla 1 %).

Kaart 2: Teadus- ja arendustegevuse kulud

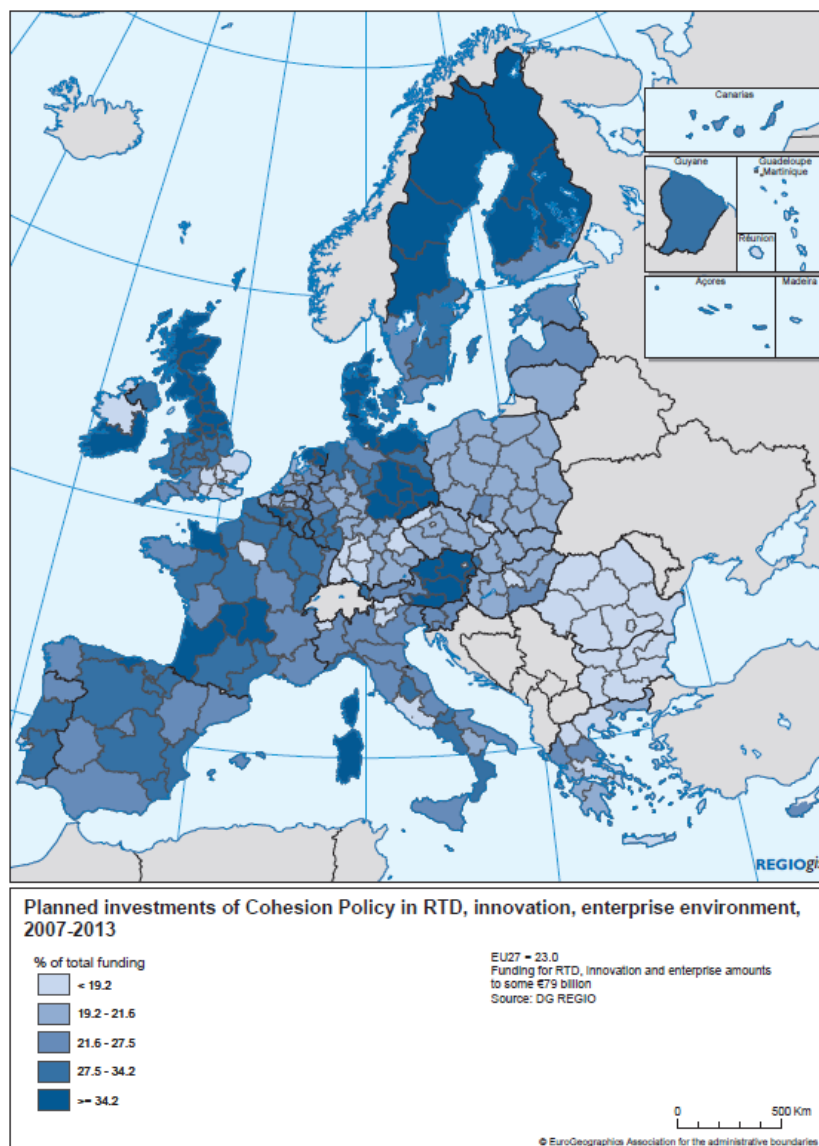

2.2. Regionaalpoliitika toetab arukat majanduskasvu kõikides piirkondades

Liikmesriigid ja piirkonnad on juba võtnud kohustuse toetada arukat majanduskasvu vaatamata ebasoodsatele majandustingimustele. Kõnealustele poliitikavaldkondadele on juba eraldatud 86 miljardit eurot, millest kolm neljandikku (65 miljardit eurot) saadi ERFilt.

Teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamine regionaalpoliitika raames on piirkonniti väga erinev (vt kaart 3). Üldiselt on toetus arenenud piirkondades suurem, tugevdades innovatsioonil põhineva majanduskasvu mõjuringi. Meetmed peaksid olema kooskõlas konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi ja teadusuuringute seitsmenda raamprogrammiga. Raamprogrammide kaudu tuleb ka edaspidi toetada pädevust, vastastikust õppimist ning kogu Euroopa Liidu teadustöötajate ja ettevõtjate koostööd, samuti peaks regionaalpoliitika edaspidigi tagama kõikide piirkondade võimekuse innovatsiooni ligi tõmmata ja tõhusalt kasutada, nii et innovatsioonist oleks kasu kogu Euroopa Liidule ning et see aitaks suurendada liidu teadmiste potentsiaali.

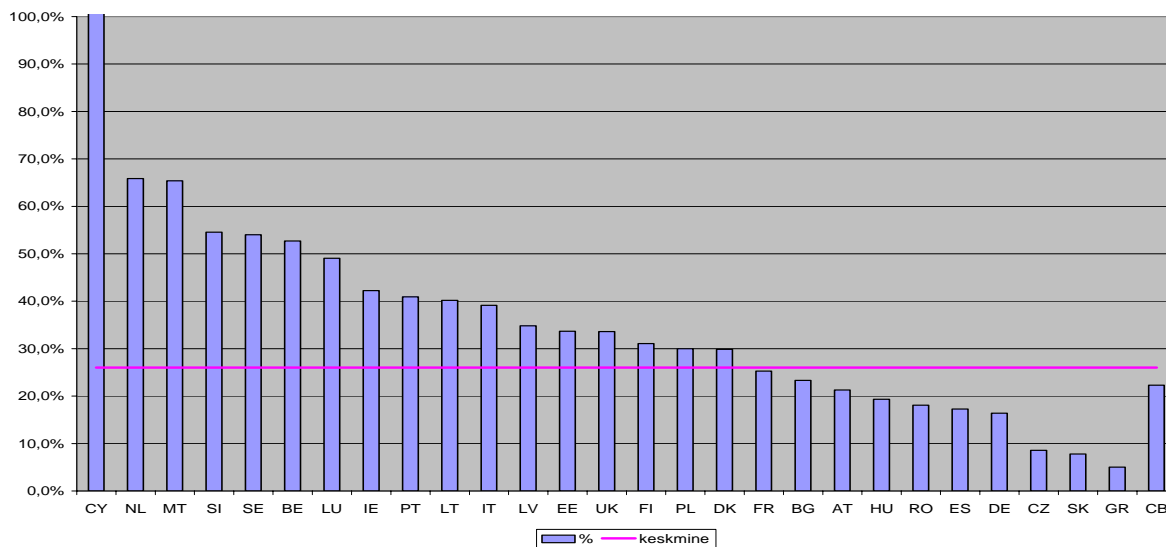
Kaart 3: Teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja innovatsiooni rahastamine ühtekuuluvuspoliitika raames aastatel 2007–2013

2009. aasta septembri⁴ seisuga oli ELi regionaalpoliitika raames esialgselt innovatsiooni ja teadusuuringute jaoks (sh ettevõtlus ja IKT) ette nähtud 86 miljardist eurost projektidele eraldatud vaid 22 miljardit ehk 26 % (vt joonis 1).

Joonis 1: Innovatsiooniprojektide valiku tulemuslikkus liikmesriigiti

2007–2013

Seega on vaja kiirendada meetmete võtmist, optimeerida meetmete mõju, suunata tegevust valdkondadesse, mis võimaldavad piirkondadel edendada konkurentsieeliseid ja suurendada mitmesuguste innovatsiooni toetavate ühenduse rahastamisallikate sünergiaid.

3. EUROOPA 2020. AASTAL: ELI REGIONAALPOLIITIKA PANUSE SUURENDAMINE

Et määrata kindlaks suure lisandväärtusega tegevused, mis tagavad parima tulemuse piirkonna konkurentsivõime tugevdamisel, on vaja strateegilist teavet. Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon omandavad suurema mõju, kui nende rahastamine saavutab kriitilise mahu, lisaks on vaja võtta meetmeid, et tõsta haridustaset ning parandada väljaõpet ja teadmiste infrastruktuuri.

Riikide valitsused ja piirkondlikud omavalitsused peaksid edendama **aruka spetsialiseerumise strateegiat**, et suurendada regionaalpoliitika koosmõju liidu muude tegevuskavadega.

Aruka spetsialiseerumise strateegia võimaldab kasutada tõhusamalt riiklikke vahendeid ning stimuleerida erainvesteeringuid. See võimaldaks koondada vahendid peamistele prioriteetidele selle asemel, et hajutada investeeringud mitme piirkonna ja ärivaldkonna vahel. Strateegia võib mõjutada ka ühtse innovatsioonipoliitika mitmetasandilise juhtimise arengut. Kindlasti peab strateegia olema tihedalt seotud muude poliitikavaldkondadega ning seega on

⁴ KOM (2010) 110 (lõplik), „Ühtekuuluvuspoliitika: 2010. aasta strateegiaaruanne 2007.–2013. aasta programmide rakendamise kohta.”

vaja tunda piirkonna suhtelisi eeliseid võrreldes⁵ muude piirkondadega. Samuti tuleb hinnata, millist kasu võiks tuua koostöö muude piirkondade ja riikidega.

Strateegia ei tohiks olla ülevalt peale surutud tegevuskava, pigem peaks piirkonna kõige lootustandvamate spetsialiseerumisvaldkondade ning uuendustegevust takistavate tegurite väljaselgitamine toimuma ettevõtete, uurimiskeskuste ja ülikoolide koostöös. Strateegia peab võtma arvesse piirkonna ettevõtete erinevat innovatsioonisuutlikkust. Eesrindlikumad piirkonnad suudavad rahastada tehnoloogia ja teenuste innovatsiooni üldist edendamist, muude piirkondade puhul on tihti palju tulemuslikum investeerimine konkreetse tehnoloogia või teenuse kasutamisse konkreetsetes sektoris või seotud sektoris.

Strateegia jätkusuutlikkus sõltub poliitiliste meetmete õigeaegsest kohaldamisest, nende koordineerimisest ja haldamisest ning sidusrühmade kaasamisest. Strateegia peab hõlmama poliitika tundmaõppimise mehhanisme (nt vastastikused eksperdihinnangud), mis hõlmaksid ametnikke, ettevõtjaid ja piirkonna sidusrühmi. Arukas spetsialiseerumine peab arvesse võtma piirkondlikku mitmekesisust, edendama riikide ja piirkondade koostööd, avama uusi võimalusi, võimaldama vältida killustatust ning tagama teadmiste ühtlase ja vaba liikumise kogu Euroopa Liidus.

Millised on selle strateegia tähtsamad komponendid? Kuigi loetelu ei ole täielik, on allpool loetletud mõned olulisemad komponendid, mida omavahel kombineerides saavad piirkonnad koostada oma strateegia, et kajastada enda konkreetset olukorda.

3.1. Piirkonna majanduskasvu toetavad innovatsiooniklastrid

Klastrid (kogumid, mille moodustavad ühes piirkonnas asuvad ettevõtted, sageli VKEd, kes suhtlevad omavahel ning klientide ja tarnijatega, kasutavad sama tööjõudu, äri- ja finantsteenuseid ning koolituseks, uurimis- ja arendustegevuseks ettenähtud rajatisi) on aruka spetsialiseerumise strateegia tähtsad osalised. Klastrid loovad soodsa keskkonna konkurentsivõime ja innovatsiooni edendamiseks. Klastrite arengu toetamisel tuleb keskenduda suhtelisi eeliseid hõlmavatele valdkondadele.

3.2. Innovatsioonisõbralik ettevõtluskeskkond VKEdele

Edukate VKEde olemasolu on tähtis nii majanduskasvu, töökohtade kui ka innovatsiooni edendamiseks ning seeläbi ka ühtekuuluvuspoliitika rakendamiseks. VKEd on Euroopa Liidu majanduse kandev jõud – 20 miljonit VKEd toodavad ligikaudu 60 % erasektori lisandväärtusest ja moodustavad 2/3 töökohtadest. Rohkem kui 92 % neist on mikroettevõtted, kus töötab vähem kui 10 inimest⁶. Riigiasutused ja piirkondlikud omavalitsused peaksid seepärast looma innovatsioonisõbraliku ettevõtluskeskkonna, et toetada VKEsid (eelkõige neid, kes tegelevad aktiivselt teadus- ja arendustegevusega) ja uute ettevõtete loomist. ERFi 2000–2006 aastate meetmete järelhindamisel leiti, et kuigi toetust saanud ettevõtetes loodi vähemalt miljon töökohta ning suurenesid teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud investeeringud, oleks siiski vaja kasutada rohkem laene, omakapitali kaudu rahastamist ja muid finantsinstrumente.

---

⁵ Belgia eesistumise ajal konkurentsivõime nõukogu mitteametliku kohtumise jaoks koostatud ettekanne, juuli 2010.

⁶ „*Innovation policy at regional level: Crafts and SME priorities for the new Innovation Strategy*” – UEAPME sekretariaadi aruteludokument (2010).

3.3. Elukestev õpe teadus- ja innovatsioonivaldkonnas

Mitmed ELi ülikoolid aitavad kaasa teadusuuringute tulemuste turustamisele, edendades üliõpilaste ettevõtlikkust ning tehes innovatsioonialast koostööd piirkonna ettevõtetega. Seega mõjutavad nad üha rohkem piirkonna majandusarengut. Selliseid algatusi on vaja veelgi enam.

Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi loomine on esimene algatus, mille eesmärk on suurendada ELi konkurentsivõimet, kaasates haridus- ja teadusasutused ning ja ettevõtted (nn teadmiste kolmnurk), et luua ja edendada maailmatasemel innovatsioonilisi lahendusi, millel oleks tähenduslik mõju. Euroopa innovatsiooni valdkonnas on instituudil seega tähtis roll.

Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuse „Noorte liikuvus” ja algatuse „Uued kutseoskused uute töökohtade jaoks” kohaselt on haridus, koolitus ja elukestev õpe elutähtsad valdkonnad piirkondade innovatsioonivõimekuse edendamiseks. Selleks, et aidata noortel oma innovatsioonialast võimekust igakülgset välja arendada, tuleks üldhariduslike ning kutse- ja kõrgkoolide õppekavades pöörata rohkem tähelepanu mitmekülgsete pädevuste (loovus, ettevõtlikkus ja algatusvõime) edendamisele. ERF peaks rahastama suuremal arvul projekte, mis toetavad kõikide haridus- ja koolitusasutuste ning ettevõtete tõhusat koostööd.

3.4. Atraktiivne teadusuuringute piirkondlik infrastruktuur ja kompetentsikeskused

Teadusuuringute infrastruktuur on teadmispõhise innovatsioonisüsteemi alustala. Et aidata piirkondadel oma potentsiaali täielikult ära kasutada, on vaja tegutseda kolmes suunas: i) luua struktuurifondide toetuse abil teadusuuringute ja IKT maailmatasemel infrastruktuur, mis toetaks piirkonna olemasolevale teaduspädevusele, ii) luua väiksema teadusuuringute mahuga riikide jaoks uurimisasutuste võrgustikud ning iii) edendada piirkondlikke partnerlusrajatisi. Kõikide nende tegevussuundade puhul on tähtis arendada IKT-le toetuvat e-infrastruktuuri ning seda kasutada, et siduda omavahel geograafiliselt hajutatud uurimiserühmi ja lihtsustada nende koostööd, võimaldades kasutada ühiselt teadusressursse ja teadmisi.

Riigiasutused ja piirkondlikud omavalitsused peaksid eelkõige arutama, kuidas toetada ELi regionaalpoliitika raames juhtalgatuse „Innovatiivne liit” 2015. aasta eesmärkide täitmist. Kõnealuseks tähtjaks peaks teadustöö infrastruktuuride Euroopa strateegiafoorumi poolt välja valitud teadustöö infrastruktuuri ehitusprojektidest 60 % ulatuses olema juba lõpule viidud või alustatud.

3.5. Loome- ja kultuuritööstus

ELi võimekust kriisist taastuda ja saavutada pikaajalised eesmärgid mõjutab mitte ainult tugev tööstus, vaid ka inimeste loominguilisus ja oskused, haldustavad ja tugevad sotsiaalsed väärtused, nagu solidaarsus, keskkonnasäästlikkus, avatus ja kultuuriline mitmekesisus.

Kohalikul ja piirkondlikul tasandil hästi edenev kultuuri- ja loometööstus on oluline ühenduslüli loovuse ja innovatsiooni vahel. Kultuuri- ja loometööstus saab aidata edendada kohalikku majandust, stimuleerida uute ettevõtlusvaldkondade teket, luua uusi ja jätkusuutlikke töökohti, mõjutada muid tööstusharusid ning suurendada piirkonna ja linnade

atraktiivsust⁷. Loometööstus on kiirendanud struktuurimuutusi mitmes tööstus- ja maapiirkonnas ning aidanud kaasa majanduse uuenemisele ja piirkonna maine muutmisele.

Piirkondade arengustrateegiad peaks hõlmama ka loome- ja kultuuritööstust, et oleks tagatud kodanikuühiskonna, ettevõtete ja ametiasutuste tõhus partnerlus nii piirkonna, riigi kui ka Euroopa tasandil.

3.6. Digitaalarengu tegevuskava

Digitaalarengu tegevuskava eesmärk on tagada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne kasu, mida annab kiirele internetile ja interneti infosisu kättesaadavusele tuginev digitaalne ühtne turg.

Regionaalpoliitika raames aastatel 2000–2006 ja 2007–2013 antud toetus lairibaühenduse loomiseks on aidanud vähendada erinevusi hõreda ja tiheda rahvastikuga piirkondade interneti kasutamisel (67 % 2004. aastal, 24 % 2008. aastal) ning linnade ja maapiirkondade kaetuses lairibaühendusega (33 % 2004. aastal, 28 % 2007. aastal). Siiski on erinevus maapiirkondade puhul veel märkimisväärne – 94 % eurooplastest kasutavad lairibaühendust, kuid ainult 80 % maaelanikest on juurdepääs lairibaühendusele.

Mitmel piirkonnal on probleeme IKT arendamiseks ettenähtud ERFi vahendite (ligikaudu 4,4 % kogusummast) kasutamise, mis on osaliselt seotud vähese planeerimisvõimega. Riiklikele kulutustele seatud eelarvepiirangute tõttu on oluline suurendada erainvesteeringute tõhusust IKT valdkonnas. Võttes arvesse IKT tähtsust innovatsioonisüsteemi jaoks, peaksid liikmesriigid arutama, kuidas Euroopa Liidu 2020. aasta eesmärkide kiirema saavutamise nimel kasutada tõhusamalt ERFi vahendeid kogu territooriumi hõlmava lairibaühenduse loomisel, kasutades mitmesugust tehnoloogiat (fiiberoptika, adsl, juhtmevabad ühendused, satelliitside) ning lähtudes ELi piirkondade vajadustest ja eesmärkidest.

3.7. Riigihanked

Riigihangetel on innovatsiooni suunamisel juhtiv osa, sest need ärgitavad innovatiivseid ettevõtteid kiirendama innovaatiliste toodete turulejõudmist ja aitavad parandada investeeringutasuvust. Innovatiivsetele toodetele suunatud riigihankega võtab avalik sektor teenuste kvaliteedi parandamiseks ja tootlikkuse suurendamiseks endale olulise tarbija rolli ja riskid.

Riigihangete eelarve peaks sisaldama vahendeid nii kommertskasutusele eelneva koostöö kui ka innovatsioonialaste partnerlussuhete toetamiseks. Komisjon tagab protsessi edendamiseks suunised ja toetuse, sh õigusraamistikku, et lihtsustada eri liikmesriikide lepinguosaliste asutuste ühishankeid.

Samasugune protsess toimub ka piirkondlikul tasandil. See on osa algatusest „Piirkonnad majandusmuutuses”, mis tuleb integreerida rakenduskavadesse.

---

⁷ KOM(2010)183, roheline raamat kultuuri- ja loovtegevuse potentsiaali avamise kohta.

3.8. Regionaalpoliitika toetus pakiliste probleemide lahendamisel Euroopa innovatsioonialase partnerluse kaudu

Mõned ühiskonna probleemid on sedavõrd ulatuslikud, et tõhusate lahenduste leidmine ja väljatöötamine on võimalik vaid ELi tasandil kooskõlastatud tegevuse raames. Euroopa 2020. aasta strateegias käsitletakse järgmisi probleeme: kliimamuutus, energia- ja energiaallikate tõhusus, toorainepuudus ja rahvastiku vananemine.

Juhtalgatusega „Innovatiivne liit” nähakse ette mitme Euroopa innovatsioonialase partnerluse programmi loomine, et leida igale küsimusele lahendus. Selleks on kavas kasutada ühiselt olemasolevaid vahendeid ning kaasata ühiste eesmärkide saavutamisele ELi ja riikide tasandil kaasates kõiki võtmeisikuid ja asjakohaseid poliitilisi vahendeid.

Regionaalpoliitika peab ka edaspidi hõlmama lahenduste otsimist nimetatud olulistele probleemidele. Lahenduste rakendamisse tuleb kaasata asjakohased partnerlusprogrammid.

4. POLIITILISTE VAHENDITE SÜNERGIA SUURENDAMINE

Nõukogu⁸ ja Euroopa Parlament⁹ rõhutasid ELi toetuste sünergia suurendamise tähtsust teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas. Nad kutsusid komisjoni üles otsima võimalusi, et ühtlustada ja lihtsustada asjaomaste meetmetega seotud eeskirju ja menetlusi ning uurima meetmete omavahelisi seoseid, et koostada suunised riikide ja piirkondade tasandil meetmete rakendamises osalejate koostöö edendamiseks.

Pärast nõukogu ja parlamendi asjaomaste dokumentide avaldamist on palju ära tehtud, et toetada nii neid, kes tegelevad innovatsiooniga otse, kui ka ametiasutusi, kes vastutavad piirkondlike innovatsioonisüsteemide loomise eest ja pakuvad tugiteenuseid. Teaduritele ja ettevõtjatele koostas komisjon praktilised suunised¹⁰. Lisaks astus komisjon samme, et teavitada riikide ja piirkondade poliitiliste otsuste tegijaid kohalikest ELi toetuse saajatest, eesmärgiga suurendada asjaomaste meetmete võimalikku sünergiat.

Koos liikmesriikide ja piirkondlike omavalitsustega uurivad komisjoni talitused, kas kaasrahastatavad programmid võiks täiendada seitsmenda raamprogrammi toetusi, et

- ehitada ESFRI tegevuskavaga ettenähtud teadusuuringute infrastruktuuri ning
- rahastada projekte, mis seitsmenda raamprogrammi teadusuuringute potentsiaali vallandamise meetme raames said heakskiitva hinnangu, kuid mida vahendite puudusel ei olnud võimalik rahastada.

Liimesriikidel ja piirkondadel on võimalik järgida seitsmenda raamprogrammi projektide haldamise parimaid tavasid ning kasutada vastastikuseid rahvusvahelisi eksperdihinnanguid, et määrata kindlaks teadusuuringute ja innovatsioonivaldkonnad, mida ELi regionaalpoliitika raames rahastatakse.

---

⁸ 17. mai 2010. aasta järeldused.

⁹ Euroopa Parlamendi resolutsioon (EP:A7-0138/2010, P7_TA(2010) 0189; mai 2010).

¹⁰ Vt http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html.

Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning ettevõtlusinkubaatorite loomine toetab innovatsiooni ja stimuleerib piirkonna arengut¹¹. Komisjon koostas hiljuti piirkonna poliitiliste otsustajate jaoks asjakohased suunised („*Smart Guide to Innovation-Based Incubators*”)¹².

Euroopa Ettevõtlusvõrgustik (Enterprise Europe Network) ühendab kohaliku ja piirkondliku tasandi ettevõtteid ning innovatsiooni toetavaid asutusi, kellest mitmed vastutavad ERFi vahendite haldamise eest. Võrgustiku eesmärk on edendada VKEde osalemist seitsmenda raamprogrammi ning konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi projektides, hoogustada tehnosiiret ja edendada ettevõtete partnerlust ning aidata seega ettevõtetel liituda rahvusvaheliste innovatsiooni- ja teadmistevõrgustikega. Võrgustik suurendab kohalike ja piirkondlike partnerorganisatsioonide võimekust osutada tugiteenuseid, mis vastavad üha rahvusvahelisemaks muutuvate väärtusahelate vajadustele.

ELi toetus rahvusvahelistele programmidele (nt Läänemere strateegia) ja piirkondade koortööle (seitsmenda raamprogrammi algatus „Teadmiste piirkonnad”, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi klastrialgatus, INTERREG IVC ja URBACT ning algatus „Piirkonnad majandusmuutustes”) aitab piirkondadel osaleda aktiivsemalt maailmatasemel teadusuuringutes ja laiendada õppimisvõimalusi.

5. KOKKUVÕTE

Käesolevas teatises kutsutakse liikmesriike ja piirkondi üles tegutsema, et saavutada Euroopa 2020. aasta strateegia aruka majanduskasvu eesmärgid regionaalpoliitika ja selle rahastamise kaudu.

Suuremaid muutusi regionaalpoliitika toimimismehhanismis saab kavandada alles järgmise mitmeaastase finantsraamistiku rakendamisel. Praeguse programmiperioodi kolme viimase aasta jooksul saavad liikmesriigid ja piirkonnad siiski alustada ettevalmistusi oma tegevuse ümberkorraldamiseks. Käesoleva teatise lisas tutvustatakse võimalusi, kuidas säilitada piirkondlikku mitmekesisust ja kasutada tõhusalt väheseid vahendeid suurendades rahastamisallikate ning piirkondade teadusuuringute ja innovatsioonisüsteemide sünergiat. Kõnealuseid meetmeid tuleks vaadelda juhtalgatuse „Innovatiivne liit” kontekstis ja need peaksid juhtalgatust täiendama.

Lisa 1 – meetmed Euroopa 2020. aasta strateegia aruka majanduskasvu eesmärkide saavutamiseks regionaalpoliitika ja selle rahastamise kaudu

1. meede: aruka spetsialiseerumise strateegia koostamine

Meetme eesmärk on koondada vahendid kõige paljulubavamate ning suhtelise eelisega valdkondade (nt klastrid, olemasolevad sektorid ja valdkonnaülesed tegevused, ökoinnovatsioon, suure lisandväärtusega turud või konkreetset uurimisvaldkonnad) rahastamiseks. Sellise strateegia koostamist saab alustada kohe, kasutades tehnilise abi toetust ja rahvusvahelisi ekspordihinnanguid.

Kõnealuse meetme rakendamisel peaks sellega kaasnema kaks kõrvalmeedet:

---

¹¹ EESC CCMI/072 (juuli 2010), „*Technology, Industrial innovation and Science Parks*”.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.ht.

- suurendada praegusel programmiperioodil haridus-, teadus- ja innovatsioonivaldkonnale ERFi raames antavat toetust, et hoogustada investeerimist nendesse valdkondadesse, taotledes kaasrahastamist seitsmenda raamprogrammi ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi vahenditest. Teadusuuringute, innovatsiooni ja teadmispõhise majanduse raamtingimusi tuleb parandada, lähtudes ERFi toetuste jagamisel riiklike reformiprogrammide eesmärkidest (vt majanduskasvu ja töökohtade loomise komplekssete suuniste punkt 4);
- kasutada igakülgselt ELi regionaalpoliitika programmide paindlikkust, mis võimaldab toetusi ümber suunata. Komisjon toetab selliseid ümbersuunamise taotlusi, mis on kooskõlas aruka spetsialiseerumise strateegiaga ning kiirendab taotluste heakskiitmise menetlust;

2. meede: kasutada ulatuslikumalt **finantskorraldusvahendeid** (sh sooduslaenud, tagatised ja riskikapital) innovatsiooni toetamiseks lähtuvalt ettevõtte ja riski tüübist ja suuruselt; Eelisjärjekorras tuleks suurendada innovatsiooni rahastamist laenude ja omakapitali rahastamise kaudu olemasolevate vahendite (sh EIP vahendid) abil. Eelkõige peaks selline abi hõlmama VKESid;

3. meede: kasutada määruse EÜ nr 1083/2006 artikli 37 lõike 6 punktis b sätestatud võimalust rahastada **piirkondade** teadusuuringute ja innovatsioonialast **koostööd** lähenemiseesmärgi ja piirkonna konkurentsivõime eesmärgi raames ning tagada parem juurdepääs rahvusvahelistele teadusuuringute ja innovatsioonivõrgustikele seitsmenda raamprogrammi ja konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi kaudu;

4. meede: tagada teadus- ja innovatsioonipoliitikaga kaasneva pakkumise ja nõudluse sidusus, kasutades **avalike hangete puhul ERFi kaasrahastamisega** kaasnevaid võimalusi, et suurendada toodete, töövõtete ning teenuste innovatiivsust;

5. meede: kasutada **korrapärasemalt rahvusvaheliste sõltumatute ekspertide hinnanguid** uurimisprojektidele, et suurendada toetuse tõhusust;

6. meede: lubada kasutada **seitsmenda raamprogrammi ning konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi teatavate abikõlblike projektide** rahastamiseks ERFi vahendeid;

7. meede: kasutada piirkondliku innovatsioonipoliitika tõhustamiseks seitsmenda raamprogrammi, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi ning programmi INTERREG IV C platvormide ja võrgustike kaudu pakutavaid võimalusi vastastikuste eksperdihinnangute koostamiseks;

Loetletud meetmete rakendamist tuleks käsitleda rakendusaruannete asjaomases jaos ja arutada programmi järelevalvekomitees.

Lisa 2 – komisjoni meetmete loetelu

Kui liikmesriigid võtavad lisas 1 loetletud meetmed, on komisjonil kavas:

- **toetada liikmesriikide valitsusi ja kohalikke omavalitsusi aruka spetsialiseerumise strateegia koostamisel ja rakendamisel**
  - moodustades enne 2012. aastat aruka spetsialiseerumise platvormi, mis koondaks ülikoolide, uurimiskeskuste, piirkondlike omavalitsuste, ettevõtete ning komisjoni talituste kogemusi, mis aitaksid kindlaks määrata piirkondade vajadusi, tugevaid külgi ja võimalusi;
  - avaldades andmeid, poliitilisi analüüse ning teavet teadusuuringute ja innovatsiooni kohta kõikjalt Euroopa Liidust (eelkõige Euroopa klastrite vaatluskeskuse (*European Cluster Observatory*), Euroopa innovatsiooni tulemustabeli ja järelevalvemehhanismi (*Regional Innovation Scoreboard* ja *Regional Innovation Monitor*) ning sektoripõhise innovatsiooniseire (*Sectoral Innovation Watch*) kaudu);
  - moodustades vastastikuse õppimise platvormi, kus käsitletakse kõnealuse strateegia koostamist ja rakendamist (sh konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammist rahastatavad Euroopa klastrite koostööfoorum¹³ ja Euroopa klastrite liit ning seitsmendast raamprogrammist rahastatavad algatused „Teadmiste piirkonnad” ja „Teadusuuringute potentsiaal”);
- **toetada liikmesriike ja piirkondi haridus-, teadus- ja innovatsiooniprojektide rakendamisel** teadmussiirde ja heade tavade levitamise kaudu algatuse „Piirkonnad majandusmuutusteks” (sh RegioStars) raames, tagades tehnilise abi piirkondlikele innovatsioonipõhistele võrgustikele *Fast track* ning toetades piirkondade koostööd (nt INTERREG IVC, „Teadmiste piirkonnad”, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammist rahastatavad Euroopa klastritega seotud meetmed);
- **teha tihedat koostööd finantseerimisasutustega**, et suurendada rahastamist ja tõhustada olemasolevate rahastamisvahendite kasutamist, nähes vajaduse korral rahastamismehhanismis ette riskijagamisrahastu¹⁴ loomise võimaluse vähem arenenud piirkondade jaoks, ergutada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ühise rahastamisskeemi¹⁵ kasutamist, mis tagab juurdepääsu riskikapitalile ja tagatistele, et toetada innovatsiooni VKEdes ning tehnoloogial põhinevate ettevõtete loomist ning otsida võimalusi olemasolevate finantskorraldusvahendite kohaldamisala laiendamiseks uutele teadus- ja innovatsioonivaldkondadele;
- **lihtsustada VKEde ärivõimalusi** süvendades ja tugevdades võrgustikku Enterprise Europe Network, milles osalejad peaksid omakorda aitama organisatsioonidel kasutada tõhusamalt ERFi toetust innovatsioonile;

¹³ On kavas luua Euroopa klastrite vaatluskeskuse alluvuses 2011. aastal.

¹⁴ Riskijagamisrahastu on Euroopa Komisjoni ja EIB koostöös loodud laenude rahastamise vahend, et soodustada teadustegevusse, tehnoloogiaarendusse ja innovatsiooni tehtavaid erainvesteeringuid.

¹⁵ Määruse 1083/2006 artikkel 44.

- **parandada ELi haridus-, teadusuuringute ja innovatsioonipoliitika ühtsust ja täiendavust, et:**
  - selgitada välja ja edendada uusi ettevõtteid, mis võiksid olla hea tava näited poliitiliste otsuste tegijatele ja innovatsiooni toetajatele; täiendada ja ajakohastada kõnealust valdkonda käsitlevat „Teadusuuringute ja innovatsiooni ELi poolsete rahastamisvõimaluste praktilise juhendit” ning luua veebiportaal, mis kajastaks komisjoni abi teadusuuringutele ja innovatsioonile ning oleks seotud seitsmenda raamprogrammi osalejate portaaliga või oleks osa sellest, et lihtsustada innovatiivsete ettevõtete juurdepääsu ELi rahastamisvahenditele.

-